
ÜHISKONNAUURINGUD

<http://goo.gl/Bjel1B>

ISSN 2382-7483

2014-2

Parlamendiinfo keskus

Tallinn 2014

Kord kuus ilmuv väljaanne annab ülevaate Eesti avaliku sektori asutuste ja mõttekodade koostatud peamistest uuringutest ja väljaannetest ning tutvustab neid laiemale üldsusele. Vt ka Euroopa Komisjoni raamatukogu ülevaadet [Think Tank Review](#), mis tutvustab EL liikmesriikides läbiviidud uuringuid.

Lähem info: Kroot.Filippov@nlib.ee

JUSTIITSMINISTEERIUM

Justiitsministeerium, kriminaalpoliitika osakond (2014). Kuritegevuse baromeeter jaanuar–august 2014.

http://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/www.kriminaalpoliitika.ee/files/elfinder/dokumen did/2014_8_kuuulevaade.pdf

Analüüs koondab andmeid Eesti kuritegevusest ajavahemikus jaanuar–august 2014. Statistilise analüüsi võrdlusandmete aluseks on registreeritud kuritegude koguarv ja enamlevinud kuritegude liigid. Andmete analüüsimisel selgus, et 2014. aasta jaanuarist augustini vähenes registreeritud kuritegude arv võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 2% (639 kuritegu). Suurima langusega kuriteoliigid on mootorsõiduki, maastikusõiduki ja trammi juhtimine joobeseisundis (-10%), kehaline väärkohtlemine (-4%), omavoliline sissetung (-11%) ja avaliku korra raske rikkumine (-41%). Salakaubavedu vähenes 89%; nende juhtumite arvu järsk langus tuleneb karistusseadustiku 1. veebruaril 2014. aastal jõustunud muudatustest, mille kohaselt ei too selle teo eest määratud väärteokaristus enam kaasa kriminaalvastutust. Kõige rohkem puudutab see sigarettidega kaubitsejaid.

Märksõnad: kuritegevus, kriminaalpoliitika, võrdlusandmed

Justiitsministeerium, kriminaalpoliitika osakond (2014). Ajutise lähenemiskeelu kohaldamise ülevaade 2011–2013.

http://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/www.kriminaalpoliitika.ee/files/elfinder/dokumen did/ajutine_lahenemiskeeld_temaleht_1-2014.pdf

Kriminaalpoliitika temalehe (1-2014) eesmärgiks on näidata, kui sageli ja milliste kuritegude puhul ajutist lähenemiskeeldu kasutatakse. Samuti analüüsitakse, kuidas praktikad erinevad piirkonniti. Statistiliselt selgitatakse välja lähenemiskeelu rikkumised. Aastatel 2011–2013 esitati ajutise lähenemiskeelu määramiseks 66 taotlust. Lähenemiskeeld määrati 55 korral (82% juhtudest). Pool üle-eestilistest ajutise lähenemiskeelu taotlustest (s.o 33 taotlust) menetleti kolme aasta jooksul Tartu Maakohus; Tartule järgnevad Harju Maakohus (13), Viru Maakohus (12) ja Pärnu Maakohus (8). Võrreldes kuritegevuse tasemega taotletakse Lõuna-Eestis lähenemiskeeldu üleproportsionaalselt ja Harjumaal alaproportsionaalselt.

Märksõnad: kuritegevus, lähenemiskeeld, võrdlusandmed

PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Eesti Konjunktuuriinstituut (2014). Venemaa impordikeelu mõju analüüs.

<http://agri.ee/sites/default/files/content/uuringud/2014/uuring-2014-venemaa-impordikeeld-analuus.pdf>

Venemaa impordikeelu analüüs selgitab kehtestatud kaubanduspiiranguid. Uuritakse impordikeelust tingitud majanduslikku olukorda ja selgitatakse selle mõju Eesti ja teiste riikide majandusele. Kuna hetkel valitsev turuolukord ei kajastu veel statistikas, kasutatakse töös 2013. a või 2014. a esimese poolaasta väliskaubanduse ja toodangu andmeid. Lähiminevikus pole nii paljudele toodetele sellises ulatuses kaubanduspiiranguid kehtestatud. Mõju Eestile on ekspordi peatumise tõttu otsene. Keeld kehtestati erinevatele tootegruppidele: liha, kala, piim ja piimatooted, köögivili, puuvili ja vorst. Keeld puudutab paljude riikide ekspordi korraga, seetõttu tekib ülepakkumisest tingituna järsk hinnalangus. Impordikeeld puudutab ligikaudu 7,3 miljardi eest Venemaale eksporditud kaupu. Keelu tõttu jääb USA-s, Norras, Kanadas, Austraalias ja Euroopa Liidus üle tuhandeid tonne kaupa. Praegu keelatud tooteid eksporditi 2013. aastal Eestist Venemaale 75 mln euro eest.

Märksõnad: kaubanduspiirangud, impordikeeld, väliskaubandus

RIIGIKANTSELEI

Järve, J., Lepik, K.-L., Mägi, A. (2014). Kvantitatiivse tööjõuvajaduse prognoosi andmestiku ja kvalitatiivse tööturu seire ühitamise meetodika väljatöötamine ja piloteerimine. Metoodikaraport / CentAR.

Riigikantselei koostööpartnerid: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Kutsekoda

http://www.centar.ee/uus/wp-content/uploads/2014/09/toojouvajaduste_prognoosi_metoodikaraport_2014.pdf

Metoodikaraport on abivahend Kutsekojale Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi koostatud tööjõuvajaduse prognoosi kvalitatiivseks täpsustamiseks. Täiendavate andmete meetodika ehk vahend on suunatud Kutsekoja juures töötavatele inimestele uute teadmiste kogumiseks. Metoodikaraport ei anna juhiseid põhjalikumate tööjõuvajaduse uuringute koostamiseks ja ei kirjelda tööjõuvajaduse prognoosi kvantitatiivseid meetodeid.

Tööjõuvajaduse prognoosil on neli eesmärki. Prognoos annab hinnangu nn võtmeametite esindajate nõudlusele tööturul ning loetleb töötaja edu olulisemad kompetentsid, millest on täna Eesti ühiskonnas puudus (1). Veel hinnatakse töötajate kompetentse tööturu vajaduse vastavuse kontekstis (2), hinnatakse täiendkoolituse vajadusi, milles keskendutakse tasemeõppes ettevalmistust saavate tulevaste töötajate arvule ning tasemeõppe kompetentsile tööturu tegelike vajaduste kontekstis (3). Metoodikaraporti eesmärgiks on ka toetada Eesti majanduspoliitikat, kirjeldades tööjõu puudujääki prioriteetsetes valdkondades (4).

Märksõnad: tööjõuvajadus, võtmeametid, tööturu seire

Järve, J., Lepik, K.-L., Mägi, A. (2014). Kvantitatiivse tööjõuvajaduse prognoosi andmestiku ja kvalitatiivse tööturu seire ühitamise meetodika väljatöötamine ja piloteerimine. Analüütiline kokkuvõte kvalitatiivsest tööjõuvajadusest tegevusalade kaupa / CentAR.

<http://www.centar.ee/case-studies/toojouvajadus/>

Analüütilise kokkuvõtte eesmärk on anda Kutsekojale ülevaade kvalitatiivse tööjõuvajaduse prognoosi koostamiseks väljatöötatud meetodikaraporti tulemustest. Meetodikat rakendati kümnel erineval tegevusalal: veondus ja laondus, energia-, gaasi- ja veevarustus, IKT teenuste sektor, taime- ja loomakasvatus, haridus, majutus ja toitlustus, metalli- ja masinatööstus, toiduainetööstus, ehitus ja puidutöötlemine ning mööblitööstus. Mõnes sektoris domineerisid avaliku, teises erasektori organisatsioonid. Pilootprojekti eesmärgiks oli hinnata erinevaid meetodikaid erinevates majandustegevustes. Raport on piloteerimisprotsessi sisuline kokkuvõte, milles tõstetakse esile kõige olulisemat eelpoolnimetatud kümnes majandusvaldkonnas. Iga majandustegevusala kohta on koostatud lühikirjeldus ning selle toimimiseks hädavajalikud võtmeametite loetelu. Analüütilises kokkuvõttes antakse võtmeametitele hinnang ning analüüsitakse ka kutsestandardeid.

Märksõnad: tööturu seire, võtmeametid, kutsestandardid

SOTSIAALMINISTEERIUM

Roosalu, T. (2014). Soolise võrdõiguslikkuse monitooring 2013.

http://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Ministeerium_kontaktid/Uuringu_ja_analuusid/Sotsiaalvaldkond/sooline_vo_monitooring_2013_veeb.pdf

Soolise võrdõiguslikkuse 2013. aasta monitooringu eesmärgiks on anda ülevaade hoiakutest soolise võrdõiguslikkuse suhtes Eestis. Analüütiline kogumik otsib vastust väärtuspõhisele küsimusele: milles seisneb Eestile iseloomulik soolise võrdõiguslikkuse maailmavaade? Monitooringus defineeritakse sookategooria tähendus ühiskonna jaoks ja tutvustatakse erinevaid lähenemisi. Teoreetiliselt lähtub monitooring sotsiaalkonstruktivistlikust käsitlusest, mille kohaselt on ühiskonnas kujunenud erinevatele nähtustele andnud teatava tähenduse ühiskondlik korraldus või ühiskonnaliikmete kokkulepped. Samal moel võivad muutuda ka nähtused ühiskonnas, mille väljundiks, aga vahel ka ajendiks on elanikkonna muutunud hoiakud. Empiirilise analüüsi tõlgendamise hõlbustamiseks selgitatakse, kuidas väärtushinnangud ja hoiakud kujunevad. Lähtutakse sotsiaalse soo paindlikkusest, binaarse soosüsteemi konstrueeritusest, interseksionaalsusest (sh valgesusest, ingl. k. *whiteness*) ning soolisi jaotusi ületavatest koalitsioonidest.

Andmetena kasutatakse Sotsiaalministeeriumi tellimisel uuringufirma Faktum ja Ariko poolt 2013. aastal läbiviidud soolise võrdõiguslikkuse monitooringu andmeid. Üldkogumi moodustasid Eesti elanikud vanuses 15–74 eluaastat, keda seisuga 01.01.2013 elas Eestis kokku 975 214 (463 388 meest ja 511 826 naist). Küsitlusvalim oli 1500 respondenti. Valimi ja küsitlusmeetodika koostamisel lähtuti andmete maksimaalsest võrreldavusest. Küsitlusmeetodikana kasutati eesti- ja venekeelset silmast-silma ankeetküsitlust. Soolise võrdõiguslikkuse monitooringus käsitleti seitset peamist teemat: võrdväarsus ühiskonnas

ja laste sotsialiseerimine, haridus ja töö, perekond – töö ja pereelu ühitamine, majanduslik toimetulek, poliitika, vägivald, seksuaalvähemused (LGBT) ja nende võrdne kohtlemine.

Monitooringu põhjal selgus, et naiste hoiakud on naiste juurdepääsu lubamisele meeste domineeritud valdkondade suhtes egalitaarsemad. Samas ei pruugi see olla ilmtingimata nii, kui käsitletakse naiste „valitsetud“ valdkondade õiguste laienemist meestele. Samuti on vastajate arvamustes suuremad soolised lõhed seoses töö ja sotsialiseerimisega ning poliitilise esindatuse osas. Monitooringu tulemusel selgus, et eraelus ollakse võrreldes avaliku sfääriga veidi traditsioonilisemad, kuigi üldiselt ollakse nõus soolise võrdõiguslikkusega normide ja väärtuste laiemal tasandil. Tulemused näitavad, kuidas sotsiaalne sugu on Eesti ühiskonnas paindlikult konstrueeritud. Andmete analüüsimisel selgus, et domineerivaks väärtuseks Eesti ühiskonnas on jätkuvalt võrdlemisi traditsiooniline heteroseksuaalne normatiivsus. Kuna see ei ole Eesti eripära, analüüsi eraldi Eesti spetsiifilist väärtusmaastikku soolise võrdõiguslikkuse osas. Kokkuvõttes andis analüüs kinnitust sellele, et Eesti ühiskonnas on toetus soolisele võrdõiguslikkusele väga kõrge. Analüüsi tulemusel selgus, et üldiselt jagatakse arvamust, mille kohaselt on sooline võrdõiguslikkus kasulik kõigile.

Märksõnad: sooline võrdõiguslikkus, soouuringud, väärtusorientatsioon

SOTSIAALTEADUSLIKE RAKENDUSUURINGUTE KESKUS RAKE

Rauk, T., Hansen, T., Espenberg, K. (2014). Häirekeskuse tegevusvaldkonna õiguslike aluste analüüs. Tartu.

http://www.ec.ut.ee/sites/default/files/ec/hairekeskuse_oiguslik_analuus.pdf

Uuringu eesmärk on anda ülevaade Häirekeskuse tegevusvaldkonna õiguslikust regulatsioonist ja analüüsida hädaabiteadete menetlemisega seotud valdkondade õigusliku regulatsiooni sidusust, asjakohasust ja eesmärgipärasust tervikuna. Uuring on koostatud juriidilise analüüsi vormis. Peamiselt kasutatakse positivistliku õiguse meetodeid.

Analüüsi tulemuseks on ettepanekud vajakajäämistele kõrvaldamiseks ja hädaabiteenuste õigusliku regulatsiooni täiendamiseks.

Analüüsi tulemusel selgus, et Häirekeskus vajab ülesandeid reguleeriva õigusraamistiku täpsustamist ja vajalike muutuste sisseviimist. Analüüsi autorite hinnangul on Häirekeskuse ülesandeid reguleerivad õigusaktid üldjoontes piisavad, samas on vajalik kohaldada päästeteenistujate suhtes eriregulatsiooni. Samuti on ebaselge isikuandmete töötlemise õiguslik alus ja nende töötlemisel tehtavate toimingute liigid ja mahud. Lisaks võiks autorite hinnanguil kaaluda ka korrakaitseaduse (KorS) § 35¹ lg-s 5 sätestatud salvestise säilitamise ülempiiri muutmist.

Märksõnad: õiguslikud aspektid, häirekeskused, hädaabiteenused